

2. Úroveň bydlení, náklady na bydlení a ceny nemovitostí ve Zlínském kraji

2.1. Charakteristika domovního a bytového fondu a úrovně bydlení

Podle výsledků SLDB 2001 zahrnoval domovní fond Zlínského kraje 133 402 domů, z nich 85,9 % bylo obydleno trvale. V poměru počtu bytových a rodinných domů připadalo na jeden trvale obydlený bytový dům 14,6 trvale obydlených rodinných domků. Pokles počtu bytových domů od sčítání v roce 1991 byl způsoben změnou metodiky - v roce 1991 se za rodinný domek považoval dům do 150 m² obytné plochy, v roce 2001 to byl dům s maximálně třemi samostatnými byty.

Domovní fond kraje byl v roce 2001 o 5,9 roku mladší než průměr republikového domovního fondu a byl vůbec nejmladší mezi kraji. Průměrné stáří trvale obydlených domů bylo 41 let. Přibližně devět desetin, domovního fondu, tedy převážná většina, spadala do vlastnictví soukromých fyzických osob.

Tab. 2.1.1 Domovní fond ve Zlínském kraji podle výsledků SLDB 1991 a 2001

	1991	2001	Rozdíl 2001-1991	Index 2001/1991 (%)
Domy celkem	129 490	133 402	3 912	103,0
v tom: trvale obydlené domy	113 037	114 576	1 539	101,4
z toho: rodinné domy	104 396	105 977	1 581	101,5
bytové domy ¹⁾	7 792	7 270	-522	93,3
z toho podle vlastníka domu:				
soukromá fyzická osoba	100 411	104 817	4 406	104,4
obec, stát ²⁾	8 873	2 495	-6 378	28,1
bytové družstvo	3 236	2 353	-883	72,7
neobydlené domy	16 453	18 826	2 373	114,4
Průměrné stáří trvale obydlených domů (v letech)	.	41,0	x	x

¹⁾ podle územní struktury k 1. 1. 2007

¹⁾ pokles počtu bytových domů je způsoben změnou metodiky posuzování bytových a rodinných domů a přeměnou starších a menších bytových domů na objekty využívané k podnikání

²⁾ v roce 1991 byty obcí a státních podniků

Bytový fond v kraji dosáhl počtu 231 247 bytů, z nichž 11,4 % nebylo obydleno především z důvodu přechodného bydlení a rovněž z důvodu rekreačního využití. Mezi posledními dvěma sčítáními, tj. mezi roky 1991 a 2001, přibýlo v kraji 16 881 bytů, což ale částečně způsobila také skutečnost, že v některých rodinných domech byly na rozdíl od roku 1991 deklarovány 2 byty, přičemž u nich nedošlo k žádným stavebním úpravám. Velký nárůst neobydlených bytů sloužících k rekreaci v uvedeném období mimo jiné ovlivnila i změna metodického přístupu při sčítání. V roce 1991 byly rekreační chalupy vyčleněné z bytového fondu sčítány jako objekty individuální rekreace a v roce 2001 se již sčítaly jako domy s byty.

Tab. 2.1.2 Bytový fond ve Zlínském kraji podle výsledků SLDB 1991 a 2001

	1991	2001	Rozdíl 2001-1991	Index 2001/1991 (%)
Byty celkem	214 366	231 247	16 881	107,9
v tom: trvale obydlené byty	196 120	204 806	8 686	104,4
z toho: v rodinných domech	112 904	118 925	6 021	105,3
v bytových domech	82 021	84 285	2 264	102,8
neobydlené byty	18 246	26 441	8 195	144,9
z toho důvod neobydlenosti:				
sloužící k rekreaci ¹⁾	5 184	6 119	935	118,0
obydleny přechodně ²⁾	.	6 214	x	x

¹⁾ podle územní struktury k 1. 1. 2007

¹⁾ v 1991 pouze za neobydlené domy nevyčleněné z bytového fondu

²⁾ v roce 1991 nebyl údaj sledován

Stáří trvale obydleného bytu ve Zlínském kraji bylo v průměru jen 36,2 let a bytový fond trvale obydlených bytů Zlínského kraje byl tak nejmladším v republice. V kraji byl mezi roky 1991 a 2001, tj. mezi posledními dvěma sčítáními lidu, postaven nebo rekonstruován téměř každý desátý byt.

Charakter zástavby – převaha rodinných domů nad bytovými – se odráží v použitém stavebním materiálu. Nosné zdi domů jsou u 58,6 % trvale obydlených bytů postaveny z cihel, tvárnic nebo cihlových bloků a jen u 26,1 % ze stěnových panelů.

Trvale obydlené byty v kraji jsou z 90,3 % nejvyšší bytové kategorie, bytů III. a IV. kategorie je jen 3,7 %. V 70,3 % je do nich zaveden plyn, případně jsou alespoň napojeny na domovní zásobník plynu, ze 72,8 % mají přípoj na kanalizační síť a 85,8 % trvale obydlených bytů je vytápěno ústředním nebo etážovým topením. Tyto charakteristiky bydlení jsou republikově nadprůměrné, pouze v připojení na kanalizační síť je republikový průměr o něco vyšší, dosahuje 74,8 %.

Tab. 2.1.3 Trvale obydlené byty podle vybraných charakteristik ve Zlínském kraji podle výsledků SLDB 1991 a 2001

	1991	2001	Rozdíl 2001-1991 (procentní body)	Index 2001/1991 (%)
Podíl bytů na trvale obydlených bytech celkem (%) podle materiálu nosných zdí domu: ¹⁾				
stěnové panely	.	26,1	x	x
cihly, tvárnice, cihlové bloky	.	58,6	x	x
podle období výstavby (rekonstrukce) domu: v posledních 10 letech	13,3	9,4	-3,9	70,6
podle technického vybavení:				
plyn zaveden do bytu ²⁾	43,2	70,3	27,1	162,6
přípoj na kanalizační síť	65,6	72,8	7,2	110,9
podle způsobu vytápění: ústřední nebo etážové topení	82,4	85,8	3,5	104,2
podle kategorie bytu: byty III. a IV. kategorie	9,1	3,7	-5,4	40,7

¹⁾ podle územní struktury k 1. 1. 2007

¹⁾ uvedeny pouze údaje roku 2001, údaje ze SLDB 1991 nejsou ve srovnatelné struktuře materiálu

²⁾ v roce 1991 jen plyn ze sítě, v roce 2001 včetně bytů napojených na domovní zásobník plynu

Zmíněná výstavba a rekonstrukce trvale obydlených bytů v posledním desetiletí ovlivnila i **úroveň bydlení** v těchto bytech. Mezi roky 1991 a 2001 se zvýšila celková i obytná plocha trvale obydlených bytů, mírně v nich vzrostl i počet obytných místností. Mírně ubylo počet osob na 1 trvale obydlen byt i osob na 1 obytnou místnost. Obytná plocha na 1 osobu se tak rozšířila o 2,2 m² na celkových 18 m², což ale ještě nestačilo na dosažení republikové úrovně 18,6 m², a nižší výměru vykazují již jen Karlovarský a Moravskoslezský kraj.

Tab. 2.1.4 Charakteristiky úrovně bydlení v trvale obydlených bytech ve Zlínském kraji podle výsledků SLDB 1991 a 2001

	1991	2001	Rozdíl 2001-1991	Index 2001/1991 (%)
Na 1 trvale obydlený byt: celková plocha (m ²)	74,6	²⁾ 81,6	6,9	109,3
obytná plocha (m ²) ¹⁾	47,9	²⁾ 52,1	4,2	108,8
počet obytných místností (8 m ² a více)	2,91	²⁾ 2,93	0,02	100,6
osob	3,02	2,87	-0,15	95,1
Osoby na 1 obytnou místnost (8 m ² a více)	1,04	0,99	-0,05	95,1
Obytná plocha na 1 osobu (m ²) ¹⁾	15,9	18,0	2,2	113,7

¹⁾ podle územní struktury k 1. 1. 2007

¹⁾ v roce 1991 se do obytné plochy nezahrnovala plocha malých místností (do 8 m²)

²⁾ v roce 2001 byly údaje zjištěny váženým průměrem z údajů za jednotlivé obce

Z **okresů kraje** je nejnižší úroveň bydlení podle uvedených charakteristik ve Vsetíně. Je zde nejnižší průměrná celková i obytná plocha a také nejnižší počet obytných místností trvale obydleného bytu spolu s nejvyšším počtem osob na 1 obytnou místnost a nejnižší obytnou plochou na osobu – pouze 17,0 m².

Nejvyšší obytnou plochu na osobu mají obyvatelé okresu Kroměříž – 19,2 m², kde na jeden trvale obydlený byt připadá také nejnižší počet osob. Nejvyšší celkovou i obytnou plochu bytu a nejvyšší počet obytných místností užívají obyvatelé okresu Uherské Hradiště.

Vybrané charakteristiky domovního a bytového fondu a úrovně bydlení v jednotlivých okresech jsou uvedeny v přílohových tabulkách Tab.1 až Tab.4.

2.2. Náklady na bydlení

Pro hodnocení nákladů na bydlení lze využít zpracovaná data získaná **výběrovým šetřením Životní podmínky (SILC)**. Při tom je třeba brát v úvahu, že se jedná, jako u každého výběrového šetření, o statistické odhady zatížené určitou chybou.

Tab. 2.2.1 Náklady na bydlení domácností ve Zlínském kraji v letech 2005 až 2007

Zdroj: ČSÚ, Životní podmínky (SILC)

	2005	2006	2007
Náklady na bydlení (průměr za domácnost):			
měsíční celkem (Kč)	3 033	3 284	3 541
podíl na čistých peněžních příjmech (%)	14,9	14,5	14,6
Struktura nákladů na bydlení (%):			
nájemné	12,7	12,3	13,1
elektřina	30,2	29,5	30,0
plyn z dálkového zdroje	20,7	25,0	25,0
teplo a teplá voda	12,6	12,2	11,8
vodné a stočné	7,4	7,6	7,0
ostatní služby	7,4	7,3	7,0
tuhá a tekutá paliva	9,0	6,1	6,2
Domácnosti podle typu nájemného (%):			
tržní nájemné	3,7	3,3	3,9
regulované nájemné	9,5	7,8	7,9
neplatí nájem	86,8	89,0	88,3

Domácnosti v kraji v 60 % případů bydlí v rodinném domě a ve 40 % v domě bytovém. Pro více jak 70 % domácností jsou náklady na bydlení určitou zátěží, pro 20 % domácností jde dokonce o zátěž velkou.

Nejvyšší položkou nákladů na bydlení jsou platba za elektřinu, následuje platba za plyn z dálkového zdroje, další významnou položkou je nájemné a náklady na teplo a teplou vodu.

Podle údajů uvedeného statistického šetření náklady na bydlení ve Zlínském kraji představují téměř 15 % čistých peněžních příjmů domácností. Na bydlení domácnost v kraji v roce 2007 průměrně měsíčně vynaložila 3,5 tis. Kč a bylo to o 500 Kč více než před dvěma lety.

Při srovnání s úhrnnými daty tohoto šetření za celou Českou republiku domácnost v České republice v roce 2007 na bydlení průměrně měsíčně vynaložila téměř 4,0 tis. Kč, což představovalo 16 % čistých peněžních příjmů domácností.

2.3. Ceny vybraných druhů nemovitostí

Ceny rodinných domů, bytů, bytových domů, garáží či stavebních pozemků se uvádějí v tzv. **jednotkové odhadní resp. kupní ceně**, což je cena za jednu měrnou jednotku (za 1 m², 1 m³) daného druhu nemovitosti. Zdrojem odhadních a kupních cen jsou přiznání k dani z převodu nemovitostí, která jsou povinni podávat vlastníci (prodejci) nemovitostí finančním úřadům. Ty mají za povinnost - podle zákona o oceňování majetku (č. 151/1997 Sb.) platného od 1. 1. 1998 - předávat údaje o cenách zjištěných při oceňování nemovitostí a o cenách za tyto nemovitosti v případě prodeje Ministerstvu financí a Českému statistickému úřadu (viz. Metodické vysvětlivky).

Ve Zlínském kraji dosahují při mezikrajském srovnání jednoznačně nejvyšší úroveň **kupní ceny garáží**, které překračují republikový průměr a to po celé sledované období. Vyšší ceny těchto nemovitostí byly jen v Hlavním městě Praze, Jihočeském a v některých letech také ve Středočeském kraji. V průměru se v kraji kupní cena těchto nemovitostí dostala podle nejaktuálnějších dat posledních třech let 2004 – 2006 na úroveň 1 753 Kč/m³, republikově byla o 188 Kč/m³ nižší.

Průměrné **kupní ceny bytů** nedosáhly v kraji v žádném roce republikového průměru, ale v posledním tříletém období (roky 2004 až 2006) se mu průměrem 12 523 Kč/m² přiblížily na 95,0 %.

V případě kupních cen rodinných a bytových domů není srovnání tak jednoznačné. **Kupní cena bytových domů** se totiž pohybovala kolísavě od republikově zcela nejvyšší (v roce 1998) až mezi 11 nejvyšší cenou v roce 2005 (v tomto roce jsou prozatím k dispozici pouze předběžné údaje), v posledním roce 2006 je předběžný údaj opět nadprůměrný. Průměr nejaktuálnějšího období posledních tří let je na 96,0 % republikového průměru, v absolutním vyjádření činí 1 279 Kč/m³.

Podobně **kupní cena rodinných domů** byla v kraji nejvyšší na počátku sledování v roce 1998, kdy přesáhla i průměr ČR, průměrná kupní cena posledních tří let (1 594 Kč/m³) je od republikové úrovně o 7,8 % nižší.

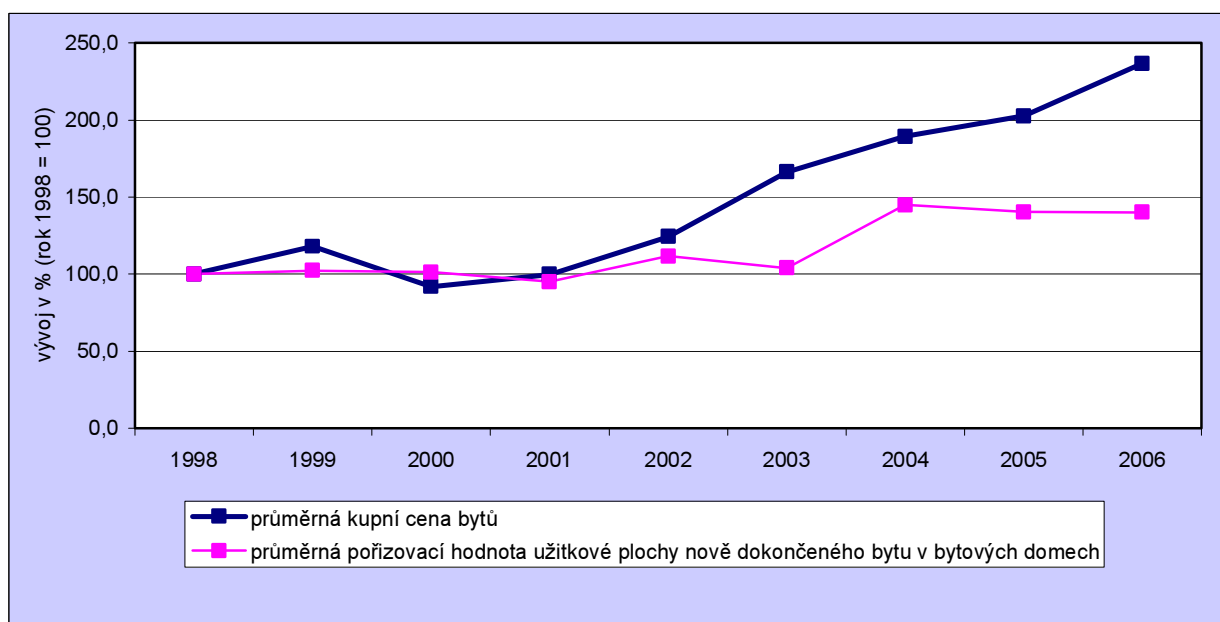
Tab. 2.3.1 Průměrné kupní ceny vybraných druhů nemovitostí ve Zlínském kraji v letech 1998 až 2006

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾
Rodinné domy (Kč/m ³)	893	877	942	973	1 013	1 147	1 491	1 603	1 665
Bytové domy (Kč/m ³)	961	540	875	1 158	1 005	1 761	814	898	1 968
Byty (Kč/m ²)	5 890	6 957	5 415	5 880	7 336	9 803	11 154	11 936	13 940
Garáže (Kč/m ³)	1 192	1 459	1 323	1 349	1 353	1 755	1 696	1 708	1 843

¹⁾ předběžné údaje

Absolutní nárůsty kupních cen během sledovaných devíti let byly v kraji nejvyšší u bytů a to více jak o 8 tis. Kč/m². Totéž platí o procentuálním růstu. Mezi lety 1998 a 2006 se kupní ceny těchto nemovitostí zvýšily 2,4krát. U bytových domů vzrostly na dvojnásobek a u rodinných domů 1,9krát.

Graf 4 Porovnání vývoje kupní a pořizovací hodnoty bytů (Kč/m²) ve Zlínském kraji v letech 1998 až 2006.

Kupní ceny bytů rostou v kraji nepřetržitě od roku 2001 a jejich růstová tendence je téměř lineární. Průměrná pořizovací hodnota užitečné plochy nově dokončeného bytu se v roce 2004 zvýšila skokem na úroveň 145 % pořizovací hodnoty roku 1998 a její další průběh byl až doposud konstantní.

Republikový vývoj kupních cen byl poněkud odlišný. Absolutně byl sice také nejvyšší nárůst (téměř 6 tis. Kč/m²) u bytů, relativně však nejvíce vzrostly kupní ceny bytových domů (2,9krát) a pak domů rodinných (2,2krát). Byty vzrostly jen na 1,7násobek.

Podle okresů jsou kupní ceny rodinných domů, bytů i garáží v kraji nejvyšší v okrese Zlín. V posledních třech letech (2004 až 2006) je nejmarkantnější, více jak třetinové, převýšení krajského průměru kupní ceny rodinných domů ve zlínském okrese. Krajsky nadprůměrných hodnot dosahují i kupní ceny rodinných domků v okrese Vsetín, ve kterém jsou od roku 2000 naopak nejnižší kupní ceny bytů v kraji. Ty jsou zde v posledním tříletém období o čtvrtinu nižší než je krajský průměr a dokonce o více jak polovinu nižší než v okrese Zlín.

Spolehlivost a reprezentativitu uvedených údajů udává **počet převodů**, ze kterých byla cena zjištěna. Údaje lze dále klasifikovat podle velikosti obcí a podle **stupně opotřebení** nemovitostí v členění do jednotlivých pásem opotřebení.

Tab. 2.3.2 Průměrné odhadní a kupní ceny rodinných domů v závislosti na velikosti obcí a stupni opotřebení ve Zlínském kraji v letech 1998 až 2006 - tříleté průměry

	1998 - 2000			2001 - 2003			2004 - 2006		
	počet převodů	cena (Kč/m ³)		počet převodů	cena (Kč/m ³)		počet převodů	cena (Kč/m ³)	
		odhadní	kupní		odhadní	kupní		odhadní	kupní
Kraj celkem	1 288	807	905	2 278	945	1 037	3 048	1 364	1 594
v tom obce s počtem obyvatel:									
do 1 999	559	.	741	1 081	.	832	1 445	.	1 251
2 000 - 9 999	387	.	856	739	.	991	928	.	1 421
10 000 - 49 999	216	.	1 040	335	.	1 489	386	.	2 210
50 000 a více	126	.	1 553	123	.	1 876	289	.	3 045
z celku podle stupně opotřebení:									
0 - 10 %	39	.	2 248	58	2 974	2 747	90	3 658	3 766
10 - 50 %	311	.	1 433	425	1 763	1 778	753	2 277	2 439
50 - 75 %	574	.	794	1 006	920	1 047	1 494	1 178	1 465
75 - 100 %	364	.	486	789	388	500	711	498	697

^{*)} data publikovaná za sledované období bez zpětných propočtů

Kupní i odhadní ceny uvedených druhů nemovitostí rostou s rostoucí velikostí skupinou obcí a naopak klesají se zvyšujícím se stupněm opotřebení. Nejvyšší ceny jsou v obcích nad 50 tisíc obyvatel a do 5 % opotřebení bytů, resp. do 10 % opotřebení rodinných domů či do 25 % opotřebení bytových domů.

Tab. 2.3.3 Průměrné odhadní a kupní ceny bytových domů v závislosti na velikosti obcí a stupni opotřebení ve Zlínském kraji v letech 1998 až 2006 - tříleté průměry

	1998 - 2000			2001 - 2003			2004 - 2006		
	počet převodů	cena (Kč/m ³)		počet převodů	cena (Kč/m ³)		počet převodů	cena (Kč/m ³)	
		odhadní	kupní		odhadní	kupní		odhadní	kupní
Kraj celkem	61	762	706	49	1 026	1 305	63	1 184	1 279
v tom obce s počtem obyvatel:									
do 1 999	5	575	522	6	817	1 027	5	565	565
2 000 - 9 999	12	789	783	22	1 046	1 280	27	1 095	1 106
10 000 - 49 999	34	677	491	12	978	1 004	15	1 279	1 406
50 000 a více	10	1 111	1 437	9	1 181	1 953	16	1 440	1 675
z celku podle stupně opotřebení:									
0 - 25 %	4	.	1 010	2	.	.	2	.	1 614
25 - 65 %	39	.	725	34	.	1 439	39	.	1 430
65 - 100 %	18	.	598	13	.	832	22	.	981

^{*)} data publikovaná za sledované období bez zpětných propočtů

Tab. 2.3.4 Průměrné odhadní a kupní ceny bytů v závislosti na velikosti obcí a stupni opotřebení ve Zlínském kraji v letech 1998 až 2006 - tříleté průměry

	1998 - 2000			2001 - 2003			2004 - 2006		
	počet převodů	cena (Kč/m ²)		počet převodů	cena (Kč/m ²)		počet převodů	cena (Kč/m ²)	
		odhadní	kupní		odhadní	kupní		odhadní	kupní
Kraj celkem	515	5 527	6 479	1 948	5 598	7 704	3 924	9 189	12 523
v tom obce s počtem obyvatel:									
do 1 999	7	3 015	2 549	32	2 634	3 176	66	5 953	7 608
2 000 - 9 999	72	4 228	5 012	353	4 753	5 951	672	7 505	9 894
10 000 - 49 999	281	4 938	6 268	1 252	5 356	7 624	2 164	8 802	11 729
50 000 a více	155	7 312	7 719	311	7 835	10 480	1 022	11 324	16 249
z celku podle stupně opotřebení:									
0 - 5 %	17	.	12 110	23	.	13 348	273	.	18 461
5 - 20 %	76	.	7 106	219	.	9 780	1 049	.	13 511
20 - 45 %	322	.	6 119	1 162	.	7 798	2 119	.	11 916
45 - 100 %	100	.	6 202	544	.	6 428	483	.	9 686

^{*)} data publikovaná za sledované období bez zpětných propočtů

Nejvíce převodů rodinných domů v kraji se uskutečnilo v malých obcích do 1 999 obyvatel, bytové domy se nejčastěji převáděly v obcích do 9 999 obyvatel, tedy velikostně druhých největších, a byty pak ve třetí následující skupině do 49 999 obyvatel. Z hlediska opotřebení je nejvíce převodů uskutečněno při „středním“ opotřebení nemovitosti, tedy mezi 50 až 75 % u rodinných domů, 25 až 65 % u bytových domů a 20 až 45 % u bytů.

Nejvíce převodů **stavebních pozemků** se v posledních uváděných třech letech 2004 - 2006 uskutečnilo v okrese Zlín, kupní i odhadní cena pozemků byla však nejvyšší v okrese Uherské Hradiště v obcích ve velikostní skupině nad 10 tisíc obyvatel, kam spadá jen město Uherské Hradiště a Uherský Brod. Dalším městem s nejdraž prodanými pozemky byl Zlín.